

ERDELYI HIRADÓ.

Előfizetési díj:
 Egész évre 12 frt. | Negyed évre 3 frt.
 Fél évre 6 frt. | Egy órára 1 frt.
 Egyes szám ára 4 kr.
 Megjelenik mindennap, a vásár- és ünnepnapok kivételével.

Szerkesztőség: Belközéputca 21 sz. (posta-épület.)
 Kiadóhivatal: Főtér 6. sz. (Wolff gyógyszer. háza.)
 Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel fölvesz a kiadóhivatal és Horatsik J. könyvkereskedése. (Főtér, Nemzeti szálloda.)

Hirdetési díjak:
 Egy □ centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvenyményben részesülnek. Bélyegilleték 80 kr.
Nyitási díjak
 háromszor hasábozott garmond sora, vagy annak tere után 25 kr. fizetendő.

RESTAURÁCIÓ.

Politikai életünkben, most midőn a törvényhozás szünetel, midőn háborus hírek nem kísértenek, csak egyetlen fontos dolog forog a szőnyegen: a megyei tisztújítások kérdése. Valamikor nagy mozgalom volt a tisztújítás, ma, úgy tetszik, nagy csöndben, szinte cunctatim, fog országszerte lefolyni. Nehány megyében már meg is történt, minden rendezettség nélkül, holott a centralisták tanai szerint, a választásoknak kihágások, vérontás közepette kell lefolynia. Jobbára átmentek és át fognak menni a hivatalos jelöltek, mintha csak ez a választás nem is electió, de kinevezés volna.

Azt mondják, hogy ez a választás utolsó, hogy inntól számítva hat év alatt a centralizálás keresztül hajtatik a jövőben a vármegyék közönséges kinevezett tisztviselők vezetése alatt fog fáradni a rá háramló magas állami feladatok megoldásában.

Magas állami feladatok megoldása kívánja, hogy a még érvényben levő, egyetlen-egy specific magyar intézményt kicseréljük valami újjal, valami eléggé meg nem magyarozott, egyáltalán ki nem próbált hivatalféle intézménnyel.

Az az indokolás, a mivel ezt a reformot föltétlen szükségnek kívánják föltüntetni. valóságos lucus a non lucenda.

Mindenekelőtt az állam e modern Astoroth isten, érdekeit hangsúlyozzák, annak nevében követelik a helyhatósági intézmények sür-

gős föláldozását. Állítják, bizonyítás nélkül, hogy a modern állam a maga nagy, complicált feladatait többé nem oldhatja meg a régi szerény eszközökkel, hogy functióit nem végezheti többé a hajdani szerény keretben; hogy változván a célok, a szükségek, ipso facto megváltoztatandók az eszközök is.

Mondanunk sem kell, ha ez az okokodás, ez a módszer a szürke elméleté, a mihez az életnek igen kevés, néha épen semmi köze sincs. Tudós rendszer, a mit igen sokszor a gyakori dolgokra nem szoktatott elme, de még többször a becsvágy inveniál szegény fajnak tökélyesítésére. Természetes, hogy az ilyes experimentatióknak mindig a fölboldigatandó ember adja meg az arát. A politikai bölcselek tragédiájában, nem a hős bukik el, nem a kísérletező, de azok, a kiken a kísérlet végre hajtatik.

A mi állami és társadalmi viszonyaink közepette, ha csak nem élünk illusiókban, nem képzelhetni vaskosabb politikai tévedést a kísérletezésnél. Mindennemű reform meggyökereztetése bizonyos erőszakos megrázkodtatással jár. Azzal fog járni okvetetlen a municipalismus megszüntetése, a municipium hivatali való átalakítása is, vállalkozók bármily ügyes kezű, bármilyen genialis lelemenyű ember erre a kinos, erre a nem is okvetetlenül szükséges műtét végrehajtására.

Mint hogy azonban az általános áramlat

municipium ellenes, minthogy nálunk sok az ember, a ki még mindig hisz a politikai és társadalmi csoda szerekben: nem gondolnak, hogy bármilyen súlyos aggályok fölvetése is az általános áramlatot más melterbe terelje. Tudjuk jól, hogy az állam absorbeálni fogja az autonomisticus institutiókat; tudjuk jól, hogy a doctrinák elfogják némitni a politikai empiristákat. Nem megdöbbenés nélkül adunk hitelt amaz allitásnak, hogy ez a cöndes restaurálás, egy régi, kipróbált, nagyon hozzánk idomult intézménynek gyászos, pompanékküli temetése. S talán még sem merő érzélgés, nagyképu szemforgatás, ha nyitott sirjánál, kegyelettel gondolunk a multa, aggódva tekintünk jövőnkre?!

(—)

Egy főispán bukása.

Alig néhány hét és Maros-Tordamegye új főispánt nyerend.

Br. Bánffy Zoltán visszavonul beresztekli jogszágra, átadván a tért hivatottabbnak.

Mindig szomorú és részvétre keltő a bukás, ha jeles embert ér el a sors.

A főispáni állás, dacára nyugdíjkepes voltának, még ma is áldozatot, anyagi támogatást vár attól, ki teljesen be akarja tölteni azt a méltóságos széket.

A ki észszel, vagyonnal és modorral bír, az a mai zagyva politikai és társadalmi helyzetekben is feltalálja magát, s főispáni működésének nyomai jótékonyan meglátszanak itt is, ott is.

AZ „ERDELYI HIRADÓ” TÁRSZÁJA.

— Deczember 17 —

Emlékezés Etelkára

— Az „Erdélyi Híradó” eredeti tárczája. —

A multak emlékei alkotják jelenünk s jövőnk szellemi világának jelentékeny részét. Az örömteljes, boldogító események emlékeinek vissza idézése képezik jelenünk édes pillanatait, és viszont: fájó emlékeink megmérgezik lelkünk legédénibb gyönyöreit. És nem egyszer teszünk fogadalmat önmagunknak miszerint: élünk a jelennek: nem keserítve magunkat a mult tájalmainak fölidézésével.

De a szív ragaszkodik e fájdalomhoz, őrszi, félti azokat, mint fősvény ember a kincsese házat, és irtóznak attól, hogy elfelejthetnénk azt, mit felejteni úgy sem lehet.

Igy idézi vissza lelkem örökre feledhetlen drága halottaim panteonjából az oly korán, csaknem élte tavaszán elhalt Tamásy Etelka Deáky Albertné.

Huszonhárom évvel ezelőtt láttam őt először, mint rendkívül eleven és kiválóan szellemes kis lánykát.

A helybeli, ev. luth. elemi iskolában a tantárgyak úgy, mint minden reális munka egyaránt ragadták meg éber figyelmét.

A zenében a zongorához érezvén hajlamot, abból rendszeresen lett képezve.

Az iskolai évek lejártával a minden szép és nemesért rajongó növendék lányka hogy kizárólag tanulmányainak élhessen, saját kérésére adták be szülői Duret Józsefné helybeli kintnő magán tanintézetébe, hol három éven át nyelvek ta-

nulásában és zenében folytatta képzését. Ezek végeztével több éven át odahaza magán órákban oltotta szomju vagyant a tudomány iránt; s nem egyszer olvasott orvosi és más tudományos könyveket. Különösen kedvelt tárgyai közé tartozott az aestetika és botanika.

Igy élte ő le átmeneti éveit a nagy leánykorban folytonos tanulással. A tudományt ép úgy, mint a legnehezebb műmunkát, valamint gazdasszonyi s más házi teendőket törhetlen szorgalommal gyakorolt; s nem egyszer áldozta föl éjszakáit, hogy páratlan jó szülőinek, rokonainak s barátjainak örömet szerezhesen névnapj, vagy karácsonyi ajándékok által, gyönyörű kézimunkájával.

A zongora művészetében piczi kezeckéi dacozára, a melyekkel az oktávát sem érte: oly szépen haladt hogy: Mendelson Schubert nagyobb darabjait is játszák kifogástalan precizitással.

És midőn az életnek ama korszakába lépett át, melyet a virágzás szakának mondanak.

Évekig rejtegette szívében a legmélyebb titokban szive bálványát. Még szülői által sem sejtve érlelte ártatlan lelkében nemes vonzalmát azon lény iránt: a kit mint első és egyetlen ideálját választá magának.

Az örömszülők boldogan áldották meg gyermeküket frigykötésében.

És lettek ők boldog mátkapár: s nem sok idő teltével fehér atlasz ruha, fátjol és myrtusz díszíté a szerény, legboldogabb menyasszonyt.

Oly élénken reprodakálódik lelkemben bájos menyasszonyi alakja; s szabatos hibátlan utánmondása az esküförmának. És a díszes szászvendégek meg sokszorozott szerencse s földkivánata kísérté őket a szülők ismételt áldásával új világukba.

És lettek ő egyike a legboldogabb házasságnak. Mint birtak a mit e föld boldogítót adhat.

Egymás bírása és kölcsönös boldogítása vált életünk fénypontja a legjobb szülők támogatása mellett.

Tizenkét évi házasságuk ideje alatt három szép és kedves gyermekkel áldta meg őket az ég, a kiket Etelka végtelenül szeret egészen az önfeláldozásig és e mellett neveltetésüket egy paedagogus tapintatának tudta a legjobb irányban vezetni.

Úde a boldogság, tartson az bar tizenkét éven keresztül; s csak az emlékezet az, a mely vissza idézi mind ama bűbajos jeleneteket, a melyek együtt alkotják mult boldogságunk csalékony délibáb képleteit.

Már évekkel ezelőtt hanyatlani kezdett a gyöngö testalkotású nő, egészsége mély gyöngeség vala, egy fiatal lánykori meghülésből eredt.

Már évekkel ezelőtt különböző fürdőkön volt kénytelen megkísérteni egészsége helyre állítását: de fájdalom csak nagyon kevés sikerrel.

És ekkor vonult az ő zavartalan boldogságuk láthatárának meleg napfénye elé ama fekete pont: a mely onnan többé soha el nem oszlott; hanem nőttön nőtt.

Még a mult év nyarán is másod ízben kereste föl a Homoród fürdőnek ő általa is rendkívül szeretett és bámult esodaszép vidékét, a mely minden ott megforduló lelkében örökre emlékezetes marad fenséges vidékével.

Ez év nyarán naponta keresem föl Homoród ama elragadó helyeit, hol fiatal károsu fenyeseket ringatja az ozondus szellő. A hol bár merre nézünk: csak eget és illatos fenyeset látunk, még alant is visszatükröződve a kristály tiszta patakvizében.

Itt élvezte ő a természet megkapó bűbáját; s szívta magába a balzsamos levegőt itt utólezór, lelkében a boldogító, reménynyel; hogy itt csak gyógyulás várhat reá.

Igaz, hogy közigazgatási rendszerünk törhetlenül rossz, de egy tapintatos főispán sok ellentétet egyenlíthet ki, sok bajt simíthat el.

Br. Bánffy Zoltán több, sőt sok évet áldozott a politikai munkásság számára, a közgyűlést néha, de legtöbbször egyéni sajátságai következményeképpen számtalan keserű órát élt át és jutalmul most, midőn birtokára visszavonul, a midőn megbukott, se részvét, se tekintély nem kíséri otthonába.

Maros-Tordamegyében megoszlanak a vélemények, hogy Bánffy Zoltán br. miért adta be a lemondását, de szájról-szájra jár az örömhír: „megszabadulunk valahára ettől a gögös embertől.”

Mert hát Bánffy báró minden politikai és társadalmi modort nélkülöző főispán, kiből sem tapintat, sem előrelátás nincs meg.

Hogy még e mellett a törvényismeret merőben hiányzik nála, ezt szinte felesleges említeni, hisz nálunk rendszeresen a főispán mágus és nálunk ritka főispán, a ki törvénytudó is.

Természetes, hogy br. Bánffy Zoltán sem elméleti sem gyakorlati politikai studiummal nem bírván, vármegyéjében néhány furfangos urnak játékszere lőn, s hivataloskodása kezdetén ezeknek tanácsa nélkül még mukkanni se mert, tájékozatlan lévén úgy az emberek, mint a dolgok iránt.

E tájékozatlanság és törvénytudás hiánya okozta, hogy Bánffy Zoltán br. annyi politikai botlást csinált.

Főispáni szobája állandó pletyka-fészek vala, a megyei főbb hivatalnokok kicsinyes cselzövéseit itt fűzték, bogozták és Bánffy br. minden hamis hírnök felült; a pletyka-fészekből az ellenszenvet egyesek ellen bevitte a vármegye tanácskozó termébe, és a közigazgatási bizottságba.

A közgyűléseken ezután nem is elnökölt tulajdonképpen, hanem kellemetlen helyzetbe jött egyik másik hivatalnokért kiállott ő maga viadornak, s a főispáni székéből személyeskedett, gunyolódt, néha porombáskodott.

Tanácskozást vezetni, tapintatosan kellő méderben tartani nem tudott. Maga beleelegyedett untalan a vitába, izetlen közbeszólásokkal bosszantotta a neki nem tetsző szónokot; máskor csufondárosan fintorgatta különben sem kellemetes ábrázatját; vagy oda dőlt az alispánhoz s leve minden komolyságot nélkülöző discussióba bocsátkozott, a legtűrhetlenebbül mutatván ki, hogy ő, az elnök, a beszélő szónokot unja hallgatni.

Naponta sétáltam el a csinos emletes pavilon előtt, a melyben ő lakott, s ültem minden est alkonyán e ház előtti padon, a melyen ő ült a délutáni séták fáradalmait kipihenendő és mind annyiszor ő rá gondolva, lelkemet mély fájdalom tölté el.

És eljött hivatlanul az ő számára is a mikor be kellett számolnia az összes adók legfőbb adóját egy képzelt állam láthatatlan uralkodójának.

És lett a diszes fehér atlasz menyasszonyi ruha, fátyol és myrtusz; a mely e földnek minden boldogságát ruházta volt ő reá: — halotti öltözéke.

Itt kelle hagynia szeretett, drága szülőit, akik a bölcsőtől a koporsóig annyi önneláldozással tetek meg leányukért mindent.

És érte e csapás azokat a szülőket, akik családjukban úgy, mint idegenekkel szemben csak jó, és nemeset cselekedtek egész életükben.

S az egyetlen fivért, a kinél jobban senkisémm szerethette nővérét. Ki mint orvos előre tudta a szomorú véget, s már halála előtt siratta őt a legmélyebb fájdalommal.

És mily megmérhetetlen lehetett fájdalma a hitvesnek a nőnek midőn már ő is tudta, hogy meg kell válnia egy minden ízében, nemes gyöngéd férjtől, aki e föld menyországát alkotá meg nejének. Nem egyszer jajdult föl fájdalmaiban Etelka: „Istenem mily boldog lehetnék! . . . mindenem van . . . És mondá ismét: a természet virul, pompázik; minden oly szép, úde: s én indulok az enyészet felé” . . .

És nem szakadhatott-e meg szíve, mikor drága kincseire, három fiára nézett!

És mit érezhetett a férj egy hozzá minden erényekben egészen hasonló nő elvesztése fölött, a ki viszont az ő házában kincse, boldogságának megalkotója volt. Egy magasabb színvonalra emelkedett;

A vita bezárásakor a kérdéseket, mik szavazás után eldöntendők valának, — feltenni nem tudta, mert sem tárgyismerettel, sem elmeállal nem rendelkezett s jóformán az egyes kérdések csak annyiban érdekelték, hogy neki tetsző vagy nem tetsző ember szólott hozzá.

Annyi törvényellenes kérdésért, mennyit Bánffy Zoltán főispánsága alatt fel tett szavazásra, elég volna rendezett jogállamban, hogy nem egy, de tíz főispán elveszítse állását.

Ismételjük, hogy Bánffy erre a törvényekben való teljes járatlansága és kiszámíthatlan szeszélye tévelyítette.

Igy állván a Bánffy főispánkodása, nem esdálkozunk, hogy Maros-Tordamegyében távozását örömmel fogadják s már évek előtt beláthatta volna Bánffy, hogy jobb hereszeltki birtokán gazdálkodni, mint egy nagy vármegye közönségének kárt csinálni politikailag törvény nem tudása miatt, társadalmilag pedig mérhetlen üres, gögös volta miatt.

Ki jó utána? nem tudható, de főispáni állásra alkalmatlanabb és képtelenebb már nem jöhet.

Tisza Kálmán kudarcza

Az ellenzéki lapokat még mindig a Kossuth ügy foglalkoztatja. Figyelemre méltó nyilatkozatokat tesznek — egyéni és lapnyilatkozatokat — melyek abban nagymértékben alkalmasok arra, hogy a kormány, kormánypart és kormányparti lapok magatartása a maga leplezetlenségében álljon a nagy közönség előtt.

A „Nemzet” tegnapi számában Hefli Ignác a következő nyilatkozatot teszi közzé:

„A „Nemzet” tegnapi számában a következőt írja: „Tisza miniszterelnök azon nyilatkozatáról, melyet a honossági ügyben először tett a képviselőházban, irtuk volt azt, hogy a függetlenségi párt vezérférfiaival közölve volt és közölök némelyek — most meg is nevezzük — Hefli Ignác és Ugron Gábor, azt kielégítőnek tarták Kossuth polgárjogára nézve. Ez állítást helyre kell igazítanom. Az igazi tényállás ez: Midőn Irányi Dániel velem és Ugron Gáborral a miniszterelnöknek ama nyilatkozatát előzetesen közölte, én azt mondtam, hogy e nyilatkozat, mely olyasmit akar a törvénybe belemagyarázni, a mi abban nincs, mindenestre a tiszteletnyilvánítás oly fokát tartalmazza Kossuth személye iránt, hogy, mint ilyen, azt tudomásul is lehet venni, de azért nekünk mégis ragaszkodnunk kell határozati javaslatunkhoz általános elvi szempontból, s mert ez uton Kossuth polgárjoga is, nem miniszteri nyilatkozat, hanem törvény által

lesz biztosítva. Ezt mondtam, s ha jól emlékezem, hasonlóképpen nyilatkozott Ugron t. barátom is és így semmi nézeteltérés nem volt a párt tagjai között e tárgyat illetőleg. Budapest, decz. 15. 1886. Hefli Ignác.”

Hefli nyilatkozatára Hegedűs Sándor a következőket jegyzi meg:

„T. képviselőtársam szavainak egyedül illetékes magyarázója; de mondhatom, én is hallottam egyik nyilatkozatát és abban a „Nemzet” értesülését láttam megerősítve.”

A „Pester Lloyd” tegnapelőtti érveléseivel szemben az „Egyetértés” tegnapi száma a következő leplezést teszi:

„A félhivatalosok bámulatos mekacsággal igyekeznek eltagadni azt, a mit Tisza Kálmán a honossági törvénynek módosításáról a képviselőház nov. 11-diki ülésében mondott. Szinte érthetetlen ez a dolog. Mi azt véljük, hogy megtaláltuk a rejtély kulcsát. Azok a félhivatalosok, a kik állhatatosan tagadják azt, hogy Tisza Kálmán, a honossági törvénynek általános szempontból, és Kossuthra való tekintetből való módosítását ígérte meg, s a kik tagadják azt, hogy Tisza a módosító törvényjavaslat időpontjára nézve is tett volna valami célzást, nem olvasták el a Tisza beszédét, hanem csak azt a csonka kivonatot, a mi a Pester Lloyd decz. 11-iki esti lapjában megjelent, s a mi mai napig kiegészítve nem lett. A „Pester Lloyd” decz. 11-iki estilapjának képviselőházi tudósításából hiányzik a Tisza beszédéből két legfontosabb tétel. Az első hiányzó passzus Tisza első beszédének e szavai: „figyelemmel úgy a szóban levő körülményre”, a második hiányzó fontos tétel pedig Tisza második felszólalásának befejező szavai: „a törvényjavaslat benyújtásával a kormány készakarva késlekedni nem fog.” E szavak a Lloyd 11-diki Abendblattjából hiányzanak. A „szóban levő körülmény” alatt értendő Kossuth, a „készakarva késlekedni nem fog” pedig elég határozott ígéret az időpontra nézve.

A „Budapesti Ujság” leplezetlen nyíltsággal beszél Tisza miniszterelnök helyzetéről, melybe a Kossuth-ügy következtében jutott és többek közt ezeket írja:

A midőn Tisza megkapja a honosítási törvényhez a felhatalmazást, egyszersmind megfogalmazta magának az elbocsátatási okmányát is. S ez nem lehet titok előtte sem S nem is az. Tisza jól tudja mi vár reá. De mert tudja, hogy úgy sem maradhat, élel-val kíván esni. Mint a szinpadi hős, madráczot terít lábai elé s midőn a sikláról a bős tengerbe látszág ugri, egyszersint ledül nyugágyára. Tisza meg akarja menteni magának a népszerűség egy foszlányát. Levesz egyet a szegről a hazafias eszmék közül. A Kossuth-nóta hangjaival vonult be

tágabb látókörű nő volt ő: a ki az egész világot szerette volna magához emelni, az egész világot boldognak látni!

Egy olyan ritka nő volt ő nemében, a ki nem rang, vagyon és fényes ruhák után vágyott, de a jellem és észarizstokráciát emelte amazok fölé.

Csak az ösmerhette egészen igazán ezt a mintánét, kinek évek hosszú során, nem ritkán egész napokon át volt alkalma vele lenni és gyönyörködni benne.

És lehunyta kifejezéselti okos szemét . . .

Már hatodszer kerüli meg a hold földünket, mióta ott pihen ő sirboltjának néma, rideg jégfalai között, már hatodszer vonul el kimért körutijában sirboltod szük ablaka előtt és ezüst fényével világítja éjszakáidat és ama gyönyörű fehér ákaczkoszorut, a melyet, mint kedvenc virágodat, hű férjed helyezett lábaidhoz!

És ma estve, nevednapja előestélyén, bár merre nézünk vendégszerető házában, üresen találjuk. Az ünnepelt elköltözött oda, ahol ünnepők helyett az igazi kegyelet gyászkoszorú veszik őt körül: ahonnan nincs többé visszatérés.

A fájdalom a melylyel elvesztésed felett keseregnek szeretteid, soha meghalni nem fog . . .

Pihenj esendesen, zavartalanul örök álmodban! . . .

Kedves és drága kincs valál tieidnek mig él-tél: Örökre feledhetlen alakodat szíveinkbe zárva: az emlékezés örökzöld virágaival fogunk virrasztani feletted. a mig élünk . . .

Lehotay.

A kakukkos óra és más ajándékok.

Egy hölgy levele.

— Közli: I. Stettenheim. —

Észrevehetted már a megszólításnál, hol a felkiáltó jelt előbb kihúztam, s aztán ismét beir-

tam, hogy milyen ideges állapotban vagyok. Igen, én idegességem nem titkolom, hanem azt is hozzá teszem, hogy a közeledő karácsony tesz idegessé. Nem kell azonban azt hinned, hogy minden különös dolog idegessé tesz, hogy olyan gyöngö teremtés vagyok, ki egy pecsét láttára elájulok.

Erős leány vagyok, s azt hiszem, hogy képes lennék egy szobában teljesen egyedül, távol minden emberi segélytől elolvasni egy rémregényt, sőt táncoltam is át már egy olyan éjszakát, mikor kün ordított a vihar és omlott az eső.

Azonban ha közeledik karácsony, s arra gondolok, hogy ajándékokat fogok kapni, s az emberek azon törlik a fejüket, hogy mivel lepijenek meg, hát ilyenkor igazán borzongást érzek.

Daczára fiatalságomnak, — te mindenestre többnek gondolsz, — rendeztem már néhány karácsonyi ünnepélyt, s mindig volt szerencsém kapni olyasmit, a mire egyáltalán nem volt szükségem, a mi utamban volt, a mitől nem tudtam megszabadulni, s a mi bosszantott valahányszor ránéztem.

Van például egy kakukkos óram. Ezzel most két éve nagybátyám lepott meg, ki igen haragudnék ha a hálátlan madarat azzal tenném némává, hogy a lánczról leakasszam a sulyt. Bizonyosan tudod azt, hogy az ilyen órában egy madár ül, melynek az a tulajdonsága, hogy estve, reggel egy magától nyíló ajtócskán kiugrik, s az embernek a fülébe kiabálja az órák számát; ha aztán csak valamiképp is tudsz még összegezni, kiszámíthatod, hogy 24 óra alatt 156-szor, azaz szóval és betűvel: százötvenhatszor kakukkol, a nélkül, hogy valaha megnémulna ez az óraszörny.

Inkább legyen minden házában valami csontváz, mint egy ilyen ugynevezett műdarab!

Egyszer, mikor ennek a Danae-órának az ajándékozójához fordultam panaszzal, — természet-

a szabadelvű klubba s most Kossuth nevének hangoztatásával kíván önnét tavezni. Csak hogy itt vagyunk mi... a kérelmet illetlenek. A függetlenségi pártnak nem szabad Nubia rókját egy kis szőr aran kiszabadulni engedni a csapdából. Nem, nekünk ismételni kell, a mit a szellemes francia mondott, midőn Wagner Richárd halálhírét közölték vele: Hasznadjuk fel az alkalmat s tessék el! Tiszta nem szabad egy népszerű eszmén megbukni hagyni, szét kell őt darabokra zúzni, hogy lehetőségek ne legyen az ő művét valaha összevenni. Ez a feladat vár a függetlenségi partra s ezt a feladatot teljesíteni is fogjuk, elszántan, férfiasan.

Megemlítjük még, hogy a fent közlötökön kívül a „Bud. Tagblatt“ is a kérdéssel foglalkozott tegnap es emésen mutatja ki, hogy maga a „Pester Lloyd“ is egészen mást írt novemb. 23-án, mint december 11-ke óta. A „P. L.“ is kézzel fogható ellentmondásba jutott önmagával. Ugyisint találoan leplezi a „Bud. Tagblatt“ a bécsi „Pol. Kor.“ pesti levelezőjének ezeltatos híreszteléseit, melyek azonban a mai napig mar csak általános gúnykaczajt ebreszthetnek és leg-főlebb még csak egy-két bécsi lapot vezethetnek tévútra. Valóban mily változása állt be az időknek! Tovább egy évtizednél sikerült az a terdítési és namis világitásban való feltüntetési rendszer, melyet a „Pol. Kor.“ pesti levelezője még mindig üz: de most már tehetetlen ez a módszer, mert úgy körül van már véve saját valótlau állításainak tény leges czafolatától. A „Bud. Tagblatt“ következőleg zárja be sorait:

A „Pester Lloyd“ oly szeretetreméltó, hogy néhány kérdést intéz az ellenzéki lapokhoz: Egyik kérdése így hangzik: „Azt hiszik e hirdetik e az ellenzéki lapok, hogy a kabinetű és pártvezér bárki legyen, miniszterarsait és pártját oly elhatározással lepöntené meg, melyet semmitéle szempontból nem volna képes indokolni?“

A „Pesti Npló“ ezeket írja:

„Mi ezzel szemben nem akarunk sem a bír-
heft 14. szakaszra, sem a kabinet rekonstrukció-
jára, sem a legújabb közigazgatási programra
(melyért ugyan a „Pester Lloyd“ már évek óta küzd
de a mely egy „meglepés“ által vált a kormány-
párt köztulajdonáva) emlékeztetni, ellenkezőleg re-
mélni akarjuk, hogy ugy a kabinet tagjai,
mint a kormánypárt tagjai kötelelessé-
geiket ismerui és teljesíteni fogják. Hogy
a miniszterelnök nem igen volna elragadtatva, ha a
kormánypárt elnézés nélkül teljesítene kötelelességeit,
az nyilvánvaló, és úgy látszik, hogy az ettől való
félelem egyszerre visszaadta a félhivatalos lapoknak
beszélőkéességüket, úgy látszik, hogy e félelemből
erednek félhivatalos hármasszövetségünk anachro-
niztikus czikkei. A félhivatalos lapok azt a
szint adják a dolognak mintha az ellen-
zéki sajtóval polemizálnának, pedig a

tesen a legkiméletesebb módon, így szól: Hátha,
édesem, a kakukk helyett oroszlán, vagy tehát
bőgné el az órákat, nem volna rosszabb? Külön-
ben is én a kakukkot, mely a gyermekmesékben
oly nagy szerepet játszik, — igen rokonszenves
madárnak tartom. Aztán meg édes Mariskám, mit
is vehetne neked az ember, mikor mindened van?

Ez az. Mit ajándékozsanak nekem, mikor
mindenem van? Ennek nem maradnak el a kö-
vetkezmenyei. Ha valaki egy olyan leánynak, a
kinek mindene van, ajándékozni akar, okvetlen va-
lami szokatlant talál ki, s úgy jut aztán az ember
azokhoz a kiállhatatlan tárgyakhoz, melyeket még
meg is kell köszönni és viszonzni.

Itt hosszabb szünetet kell tartanom, mert a
kakukk épen a tizenegyes kiáltáshoz kezdett hozzá.

És most ismét az ajtó előtt van karácsony,
s mielőtt észrevenném magam, ismét el leszek
látva szokatlan tárgyakkal, miktől már előre is
borzadok.

Egy perzig sincs nyugtom a himzett szá-
moly miatt. Imetten és álmomban, mint valami
mérgecs, megközelíthetetlen állapot látom magam
előtt, mely kiterjesztett szárnyakkal, csattogó fo-
gakkal meg akar támadni mindenkit, ki lábát rá
meri tenni. Pedig bizonyosan kapni fogok ilyen
számolyt, mert hiszen mit is kaphatnék, mikor
mindenem van, és látom őt, a mint elterjeszkedik
egész haszontalan mivoltában az öltöző asztal mel-
lett, s nem használható máskor, csak reggelenként,
mikor a port letörlök róla. Hozzá még az az ag-
godalom, hogy valamelyik vendég csakugyan arra
használná, a mire rendelve van: lábzsámolyul. Hi-
szon nem lehet mindenik látogatónak megmonda-
ni: „Nézze kérem, ez nem lábzsámoly, erre nem
szabad felpakolni a lábakat, mert tönkre találná
tenni rajta a gyöngy-himzést, melyet egyik barát-

valóságban a kormánypárt férfias és ön-
tudatos tagjával polemizálnak. Hogy
fog-e nekik sikerülni e politiku-okkal elhatározni, hogy
Tisza a szegedbi tisztelettel győzelmét aratott,
azt teljes határozottsággal bürokródunk kétség-
be vonni.“

BELPOLITIKA.

A mérsékelt ellenzék jelöltje A
nádi választókerületben tegnapelőtt tartott a mérsé-
kelt ellenzéki párt népes értekezletet, melyen a füg-
getlenségi Vianánd Öllönel szemben Bernáth B. a
ügyvédet és ottani bírökös nagy lelkesedéssel mérsé-
kelt ellenzéki képviselőjelöltnek ki-
áltotta ki.

A letenyei kerület szabadelvű párti
választói Fejér Miklós államtitkár kiáltották ki
jelöltül és Gadó Mátyás légiádi plébános vezetés alatt
küldöttséget menesztettek az államtitkárhoz. A küld-
öttség, tegnapelőtt tisztelettel Fejér államtitkárnás
felajánlották neki a jelöltséget. Az államtitkár szívé-
lyes szavakban mondott köszönetet a személye iránt
tanusított bizalomért s kijelenté, hogy a jelöltséget
elfogadja s napokban a kerületbe leutazik. A letenyei
kerületi ellenzéki választók Sormáson népgyűlést tar-
tottak s Inkecz Lászlót kiáltották ki képviselőjelöltnek.

KÜLFÖLD.

Bányászok mozgalma.

Essenben december 15-én általános munkás
gyűlés volt a holakövetkező határozatot fogadták el:

„A több ezer bányamunkás által látogatott
gyűlés kiejteti, hogy: tekintettel arra a támogatásra,
melyet az államkormány a bányamunkásokkal szem-
ben tanusit és melyet a munkások hálásan tudnak
megtányoyni; tekintettel továbbá arra, hogy minde-
nek előtt b. várandó, vajjon a munká-oknak tett igé-
retek teljesítenek és betartatnak, ez idő sze-
rint a munkabeszüntetésről eláll és bé-
kés magatartást fog tanusítani. A bányá-
munkások egyuttal kifejezést adnak amaz óhajnak,
hogy az államkormány és az egész polgárság ro-
konszenve számukra a jövőben is megtartassék.“

A Gelsenkirchenben, Üekendorfban és Bochum-
ban ugyanaznap tartott bányászgyűlések esat-
lakoztak azokhoz a határozatokhoz, melyeket a
munkások megbízottjai Gelsenkirchenben decz. 14-
én tartott gyűlésükön hoztak. A bochumi gyűlés
a várakozási időt négy hétre tette.

A woldenburgi bányamunkások is gyű-
lést tartottak és elhatározták, hogy bizottságot kül-
denek ki, mely a bányagazgatóságoknál a munka-
időnek nyolcz órára való leszállítását

nőm szerető keze a diszműkereskedésben vásá-
rolt, s mint saját munkáját adta nekem.“

Mennyi méreg jön a házba egy ilyen szá-
molylyal! Igen, la, fel lehetne fordítani s lábait
gyertyatartónak használni! Hanem ezt is igen meg-
érezné a himzett háta, mely bizonyosan összerom-
lanék. Borzasztó!

Aztán meg a kandallón a kutya-óra, mely
minden tik-ra a nyelvét nyújtja ki s minden tak-
ra a farkát csóválja. Ott látom szájkosár nélkül
minden kirakatban s fel nem foghatom, hogy miért
nem fogja be őket a gyepmester. Hozzá még hyp-
notizálják a nézőt, sőt tengeri betegségbe is jut-
tathatják.

Bizonyosan rokonaim vagy barátaim egyike
ilyen kutyára fog gondolni, mikor azon töri fejét,
hogy valami szokatlan ajándékot adjon, mert ne-
kem mindenem van, hát mit is adhatna most. Ezek-
be az órákba is bizonyosan, mint a Fauszt pudlijá-
ba az ördög költözött bele. A kakukkos órának egy
csepp elnyit sem adnak izgató voltukban, mert ha
az ritkán, de erősen zajong, az perczenként 60
szor, óránként 3600-szor tik-takol. Ha este eszem-
be jut az ilyen kutya, nem hunyhatom be a sze-
mem, mert mindig látom öltögetni vörös nyelvcsé-
kéjét s úgy tetszik, mintha azt ugatná: Türelem,
karácsonykor ott találsz a karácsonyfa alatt.

A borzasztó fogású, rengeteg hosszú nyelvű
napernyők is kísértének. Hiszen te ismered ezeket
a karókat, melyekkel a divathölgyek fürdőhelyen
akkora luxust tűznek. Mi mindent nem lehet rá
rakni, afrikai vadaktól, bronz-gyerekektől elkezdve
felülé. Csak épen fölnyitani nem lehet, mert sely-
ménék ezereféle szine, szikrázása száz lépésnyi kör-
ben nem hagy szemet szárazon. Azoknak egyike,
kik tudják, hogy nekem már mindenem van s nem
tudja, hogy mit adjon ajándécul, megvesz egy ilyen

kérelmezze. Ha e kérelemnek helyt adnának, külön
küldöttség menesztették a császárhoz. Több szónok
óva intette a munkásokat kizárásoktól vagy szociá-
lista befolyásostól. A munka beszüntetést egy-
előre nem tervezik.

Harcz Afrikában.

A londoni tegnapel tti reggeli lapok híresze-
rinta zanzibari angol főkonzulnak a Serpsiuo ör-
nagy által a makolok ellen intezett tamadására
vonatkozó távirai tudósításait megkaldtók Saji-
burynek Hattifldba hol jelenleg tartózkodik. A
minisztertanács tegnap ez ügygyel foglal-
kozott. A további eljárást illetőleg Salisbury előre-
láthatólag csak további részletes jelentéseit beér-
kezte után fog végleg határozni.

A brüsseli Indépendance Belge lisaboni tá-
virata földeriti a conflictusokat mely Afri-
kában támadt Anglia és Portugalia közt.
A távirat szerint a portugali kormány el van tőkél-
ve hogy Angliával szemben erőlyese fontartija jo-
gait a Nyassa-földet illetőleg.

Az osztrák képviselőházból.

Az osztrák képviselőház tegnap el-
ésén bejelentették G anglia uer bibornok elhun-
yát s meghívták a házat a szerdán végbemenendő
temetésre. A költségvetési bizottságba Pscheident
választották meg a kilépett Lienbacher helyébe.
Ezután az indemnity-javaslatot végleg elfogadták.

Ferencz Ferdinánd Vilmos császárnál.

Vilmos császár és Ferencz Ferdinánd fő-
herczeg decz. 14-én este Potsdamba érkeztek és
az új palotába hajtottak.

Ferencz Ferdinánd főherczeg Potsdamba
másnap délelőtt misét hallgatott a katolikus tem-
plomban és azután látogatást tett az itt időző her-
cegeknél. Déli 12 órakor Vilmos császár Ferencz
Ferdinánd főherczegért jött; hogy a gárdaulánu-
sok kaszárnyáját meglátogassák, honnan az új pa-
lotába mentek reggelizni. A főherczeg délután
Berlinbe ment, hol meglátogatta Augustza császár-
nőt. Este színházban volt. Másnap reggel vissza-
utazott Bécsbe.

ERDELYI HIRADO.

Köszösvár.

— december 17.

Regale árverés.

Tegnap délután három óra volt meg a
varosi közgyűlési teremben a regalék albörletbe
adását czélzó versnytárgyalás. A bizottság,
mely előtt a tárgyalás lefolyt, Szvacsina Géza
tanácsos elnökből, Dr. Finály Henrik és Csiky
Victor dr. bizottsági tagokból állott. A beér-

jószágot, melyet ottion kell hagynom, mikor iga-
zán sőt a nap.

És hozzá még látom megérkezni az utálatos
illatos zsákokat és szekrényeket, mit ki nem állhatok.
Az inas már az előszobában kinyitja a mochusz
vagy jázmin illatos dobozt, hogy megteljen az egész
ház vele, s ha véletlenül őt perezig a reggeli asz-
talon találok hagyni, a mochusz ördögöt valami
más Belzebubbba leszek kénytelen kitűzni.

Hova legyek ezzel az ajándékkal? A pinzébe?
Hiszen ott áll a fűtő anyag, én pedig nem akarom
még a köszönet, meg a fát sem befertőzni, mert
ezzel is bekertülne a házba; a padlásra sem tehe-
tem, mert ott szárad a mosás után a fehérnemű.
Hová legyek hát e miasmával?

Hátra vannak még a bonbonok, a fogorvosok
védszentjei, melyek egy idő óta a csokor mellett a
leggyakoribb ajándéktárgyak, melyek miután kiürül-
tek, a fogorvosnál kell egy pár látogatást tennünk.
Brrr. Pedig lelki szemeim már látják a karácsonyfa
alatt a csokoládé ütegeket, és bonbonbombákat, s
keresem emlékezetemben azokat az ellenséges csa-
ládokat, kiket ezekkel majd megajándékozok, mint
a hogy megajándékoztak lesz majd engem is. Ha-
nem mit is adjanak, mikor mindenem van!

Itt bezárom a megbélyegzettek hátsóajtát, mert
kiakarok menni. Legfontosabb tizpercz múlva kakuk-
kos óram ellentállhatatlanul elkezd kiabálni nevét
tizenkétszer egymásután és ezzel a szabályos sőtára
kényszerít, mint mindig ilyen időtájt.

Jobb előjelekkel menj az önnep elé, mint a
téged igazán szerető
barátnéd
Mariska.

Utóirat: Most az egyszer nincs.

Ford. Zokogó.

kezett offerteket d. u. 5 óraker bontották fel. Az eredmény: Benigni Sámuel 125,000 frtot ajánlott, ugyanannyit Kiss Sándor a három regalejogért. Weisz Mór és társai a bor és pálinka regale bérbevételére ajánlottak évi 115,000 forint bér mellé. Hoffer, mint Bernfeld Mór megbízottja 32,400 frtot ajánlott a sörregaléért, 66,880 frtot a borregaléért. Bernfeld Mór csakis kijelentette, hogy a sör áulást sem szándékszik monopolizálni. Hogy ez ajánlatok közül legelőnyösebb a Bernfeldé, erről a számok beszélnek legvilágosabban. Ugyanis: a sör regaléért 2400, a borregaléért pedig 5580 frttal, tehát összesen 8280 frttal ígért többet a két regale kikiáltási aránál. Weisz és társai a bor és pálinka regalejogért összesen ígértek 115 ezer forintot, tehát ezer forintot, tehát 15 ezer frttal kevesebbet e két regale kikiáltási aránál. Legkevésbé sem kételkedünk, hogy a közgyűlés a Bernfeld-féle ajánlatot fogja elfogadni, ki mint már említettük a sör és bor regaléért 99,280 frtot ígért s így, ha ez összeghez hozzávesszük még a pálinka regalénak addig fizetett 68 ezer frtnyi bérét, az összes regalébér 167 280 frt lesz. Tudomásunk van arról is, hogy azon esetben, ha Weiszét a pálinka regalét külön az eddigi bérösszegért nem vennék ki, a Bernfeldé az egész pálinka regalét is kivenné, sőt a pálinka-regaléra vonatkozólag is lemondana a monopolizálás jogáról, miként a sör regalénál is megtekte ezt. Érdekel várjuk a hétfői közgyűlést, midőn ez ajánlatok felett fog határozatot hozatni.

— A bazár vége. Tegnap volt a bazár utolsó, — legelőnyösebb, legzajosabb napja: az ötödik. Ezen is, mint mindenikén volt egy sikertelt hangverseny, melyről ki kell emelnünk Kiss Hajnalka kisaszony énekét. A kisasszonyt csak este kérték fel, mert Kisfalusy k. a., kinek a műsor szerint énekelni kellett volna, berekedt. Kiss Hajnalka szép dalait a közönség lelkesen megújra. Egy másik kellemes meglepetés a Szabó Péter hegedű játéka volt; Szabó urat szintén a bazárban kérte fel a rendező bizottság. A tegnapi est hangverseny sikereit különben Farkas Ödön urat, a zeneconservatorium dérek igazgatóját illeti az elismerés, mint a ki a hangversenyt rendezte. A műsor többi pontjait, melyeket itt nem is említünk föl, szintén élénk tapssal fogadta a közönség. Pedig milyen igaztalt hangulatban hallgatták végig a hangversenyt! A fiatalság volt különösen nyugtalan. Háborította az a kérdés, hogy vajon lesz-e tánc, vagy nem? És a fiatal urak átérzve a kérdés fontosságát, rögtönzöttek egy olyan kedélyes tánczestét, a milyen rég volt a poros redoutban. Csárdás, keringő, négyes, polka, aztán ismét ez a sorrend késő estvig, s elől kezdte, elvágta a fiatalság ezt a második programot a legnagyobb animóval. Bizony köszönetet mondotak nekik is a rendezőknek, azoknak a buzgó hölgyeknek, kik időt és fáradságot nem kímélve bazárt, mulatságot rendeztek az árvákért. Kézbe fogható bizonyítéka a lankadatlan buzgalomnak az a szép jövedelem, melyet a jótékony hölgyek tegnap este az árvák javára elszámoltak.

— Tűzek. Tegnap este a hidelvei Nagy-utca 4-ik számú házában nagy kéménytűz volt. A tűz után a háztulajdonos jelentette a rendőrségnek, hogy a kertületi kéményseprő már két és fél hónap óta nem seprte ki a kéményt. A másik tűz ma délelőtt fél tíz óraker ütött ki a kétvízközi Krizbai-utczában, hol Persa Juon földmives háza égett le. A tűz valószínűleg abból eredt, hogy a deczka-kémény oldalára lerakódott korom meggyuladt s a kéménnyel együtt odaégett a házfedele, padlása s a szegény ember egész nyári keresete. Persa Juonné aszony nagy keservében részeges anyósának tulajdonitja házuk leégését.

— Koresolya-sport. A koresolya egyesület tagas sötatéri jégpályája különösen van előkészítve a koresolyázásra. A jég tükörsima, a fűtött ruhatár s koresolya-csarnokban, ugy szintén a néző közönség számára fenntartott üveges kioszkban is a közönség kényelméről sok tekintetben van gondoskodva a koresolyázni kedvelő tagjainak sok kényelmet tud nyújtani a koresolyázó egyesület. A tagsági díjak, ezáltal szemben igen mérsékelték s különösen családokra nézve, kik több tagot iratnak be, sok előnyt nyújtanak. A tagdíjak ime ezek: a.) egy rendezes tag díja 4 frt, b.) két személyből álló család díja 7 frt, c.) három személyből álló család díja 9 frt, d.) több mint három személyből álló család 4—5 stb. tagjairól személyenként 2 frt. A tagok mindegyike díjmentesen használhatja a ruharárt, melyen részére külön fogas jelöltetik ki a felöltő s a koresolya elhelyezésére. A koresolyák a személyzet által felelősség mellett gondoztatnak.

— A hegy tisztviselői. A Csatorna és Brétfü szőlőhegyek közbirtokossága a f. hó 8. és 15-én

az ev. ref. iskola nagytermében megtartott közgyűlésén az 1890. és 91-iki évre a következő tisztviselők lettek megválasztva: Székely Lajos főhegygádnak, Garnisevics Ferencz jegyzőnek, Ilyés Dániel iparos I., Nagy Ferencz II. gyepés gazdának, Végh Mihály és Belovár János határ és szőlőpásztoroknak.

— Elfogott betörők. A rendőrség tegnap este letartoztatta Grumm Mihály dohánygyári nap-számost, kinél a monostorutcai pincerablás alkalmával eltűnt tárgyakat megtalálták. Az illető rosvott multu egyén, kit most vizsgálati fogságba tett a rendőrség. — Csirkéfogók. A rendőrség három nap óta, mióta napirenden vannak a lopások és betörések, tizenkét gyanús egyént fogott össze, kiket kihallgatás után el fognak a városról toloncsolni.

— Összemarcsangolták a kutyák. Rendkívüli eset történt ma reggel a Nagy-utczában. A kora reggeli vonaton Kolozsvárra érkezett egy Bógya János nevű katonaviselt ember, ki midőn a Nagy-utczán át a városba tartott, megröhanthék egyik ház előtt a szabadon levő komondorok s a szerencsétlen embert összemarcsangolták ugy, hogy a földön elterült. Különösen jobb karján s lábán oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy Gyulu Márton rendőrbiztosnak kocsin kellett beszállítani az összemarcsangolt embert a kórházba, hol ma délelőtt hallgatta ki egyik rendőrfogalmazó.

— Betörések. Tudósítónk tegnap említette, hogy Kolozsvárt tegnap két betörés volt. Az egyik betörés károsultja Nagy József ácsmester, kinek szobájából minden ágyneműt és ruhát elvittek a tettesek, kiknek keresésére a Nagy József fia és menyei azonnal hozzá kezdettek, természetesen nagyobb buzgalommal és több sikerrel mint a rendőrség. A keresés eredménye az lett, hogy Ince K. csismadia mesterhez utasította egy fiatal leány a kutatókat, kik erről a főkapitányságnál jelentést tettek, minek folytán Pataky Sándor rendőrbíró este kiszállott Incehez kinek lakásán egy órai kutatás után megtalálták csaknem az összes corpus deliktit. Tíz óraker egy eltűnt nadrágot és mellényt is megkaptak Duma Nikitánál, ki ismert czellengő. Az eddigiekből az következtethető, hogy a tettesek Duma és társai, Ince pedig a jó madarak orgazdája volt. A rendőrség a vizsgálatot, s a befogottak kihallgatását ma déiben nagy erőlyel folytatta tovább. — Meglopott varrónő. Egy fiatal varrónőtől egy svihák suszter legény egy csomó illatszert s egy pár ruhaneműt, egy szolgáló pedig két izben 8 frt pénzt lopott el. A tetteseket letartoztatták.

— A siketnémák intézetének Telegdy Károly bánffy-bunyadi kir. járásbíró gyűjtötte eddig minden magyarországi és erdélyrészi járásbírák között a legnagyobb összeget. A tegnapi napon egy melghangu átirat kíséretében 50 frt 56 krt küldött Albach Géza polgármester kezéhez. Ivén adakoztak: Telegdy Károly 1 frt, dr. Albrecht Lajos 1 frt, Mircse Lajos 50 kr, Lukács István 50 kr, Pintye József 50 kr, Molnár János 1 frt, Fuedl Frigyes 50 kr, Nagy István 20 kr, Benedek János 30 kr, Molnár Miklós 1 frt, Fülöp Béni 30 kr, Bessenyei József 50 kr, Schweiger N. 1 frt, Nagy Miklós 1 frt, Gaszneré 1 frt, Máthé János 1 frt, Veress Mihály 1 frt, Kárl Istvánné 50 kr, Beke József 1 frt, Kohetár Lajos 50 kr, Domokos Sándor 50 kr, Király András 1 frt, Luts Márton 50 kr, Virág János 50 kr, Deák Izák utódai 50 kr, Gondolovits Lajos 1 frt, N. N. 50 kr, Tuthm Arthur 1 frt, Bara Mór 50 kr, Haraga Antal 50 kr, X. Y. 50 kr, Bogdán N. 50 kr, Bélavári N. 20 kr, X. Y. 30 kr, Hájai László 20 kr, László Géza 1 frt, Bruckner Antal 30 kr, Szécsi László 66 kr, Gajzágó Antalné 1 frt, Csöregi Ferencz 1 frt, Veisz Izák 1 frt, Szalai Márton 50 kr, Lusztig Vilmos 50 kr, dr. Magoss 1 frt, Vitális József 50 kr, Iszlay Gyula 50 kr, Varju Imre 1 frt, Hitel Dénes 50 kr, Löb és Berger 60 kr, Böhm Márton 40 kr, Goldstein Mihály 40 kr, ügyv. Agl Ferencz 1 frt, Simon Márton 30 kr, Beck Herman 50 kr, Nyilos Károly 50 kr, X. Y. 20 kr, Pálfi Lajos 1 frt, Benedek Móricz 1 frt, X. Y. 30 kr, Kissé N. 1 frt, X. Y. 30 kr, Fornett 1 frt, Soós Gyula 1 frt, egy végrehajtást szenvedett 1 frt, Buzás János 50 kr, Szabó Ágoston 50 kr, Szintion Gyula 50 kr, Bölöni László 1 frt, Pap Simion 50 kr, Knap Izák 2 frt, Stark Zsigmond 50 kr, Kmerin Miklós 50 kr, Delli Adolf 1 frt, öv. Végh Jánosné 1 frt. Az intézet felügyelő bizottsága a nemesszivő adakozóknak hálás köszönetét nyilvánítja.

VIDÉK.

— Pályázati hirdetmény. A Gyergyó-Szent-Miklós nagyközségben fennálló „Gyermekjáték készítő tanműhely” növendékeinek száma a jelen év végével bekövetkező felszabadulások által nagyon megapadván, ennek pótlására legalább 18 tanuló fog újból felvételtetni. A gyermekjáték-szer készítés betanulása az asztalos, kerekés és esztergályos mesterségek ismeretét is magával hozván, a jó eredménnyel végzett tanuló, felszabadulás után, ezen mesterségek bármelyikét választhatják élet-pályául. A felvétel minden díj-

fizetés nélkül történik, — a tanítást a növendékek ingyen nyerik, — a felszabadítás, és e czélből a felszabadítási okmány kiállításának díj-fizetéséhez kötve, — sőt a m. kir. állam által éventint 300 forint ösztöndíj utalványoztatik a tanműhely számára, mely annak szegénysorsu növendékei között, tekintettel anyagi körülményeikre, erkölcsi magaviseletükre szorgalmukra és munkaképességükre — kiosztatik, — valamint kiosztatik azon tanulókat között, kik az első tanulói évét már betöltötték, 2-dik és 3-dik évben 15%-a a tanműhelynél ugyanazon évben előállított tárgyak értékének. A tanfolyam ezen tanműhelynél kezdetét vevő a jövő 1890. évi január hó kezdetével, és tart három évig, u. m. 1892 év végig, mely idő alatt szállással elelemmel és ruhazzal maguk a tanulók kell hogy magukat ellássák. A felvétel szerződés kötése mellett történik, mely a tanulókat és illetőleg ezek szülőit vagy gyámjait éppenny, mint a faműhelyt fenntartó Gy.-Szent-Miklós községét is kölcsönösen kötelezi. Felvételnek oly fin-gyermek, vallás és nemzetiségi különbség nélkül, kik: a) a 12. életévet már betöltötték, de a 16 ikat még túl nem haladták; b) kellőleg kifejlett, egészséges testalkatnak és ennél fogva a munkája és a faragászat megtanulására alkalmasak; c) polgári vagy felső népiskolának legalább két osztályát jó sikerrel végezték, — de 3 vagy 4 osztályt végezetteknek elsőbbség adatik. — Esetleg felvételnek első népiskolát jó sikerrel végzett fiuk is, ha az a) és b) pontok alatt jelzett feltételeknek megfelelnek és a faragászat megtanulására kiváló hajlammal bírnak. Mindazon szűk és gyámok, kik gyermekeiket — illetve gyámoltjaikat tanulóul a tanműhelybe felvételtetni ohajtják, felelősséget vállalnak, hogy a fennebbi a) b) és c) pontok szerint szükséges kellekeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványait a Gyergyó-szentmiklósi „Gyermekjáték készítő tanműhely” igazgatóságához czimezve, legkésőbb az 1890. évi január hó 10-ik napjáig beadják. — Szóbeli jelentkezés is elfogadtatik, de ez esetben a felveendő fiuk és a kívánt kellekeket igazoló okmányok be kell hogy mutatassanak. A gyermekjáték készítő tanműhely igazgatósága. Gyergyó-Szent Miklóson, 1889. december 10-én. Ferenczi György, igazgató.

— A botfalvi cukorgyár. Minap nyílt meg Botfalván a hatalmas cukorgyár, melyről egyik vidéki lap ezeket írja: Maga a gyár száz meg száz munkásaival, tisztviselőivel egész kis telep képét tárja fel, a hol folytonos a munka, sürgés-forgás, a hol a sok munkás kéz bámulatos ügyességgel dolgozik a gépek számára. A gyár számára bár nem a legalkalmasabb helyet választották s habár a fekvésnél, mint a közlekedési eszközök tekintetbe vételénél fogva nem ártott volna a gyárt vasut mentében építeni s talán arra is lehetett volna gondolni, hogy a háromszéki vasut megszüntetése immár nem hosszú évek kérdése többé: mindazonáltal elismeréssel kell a gyár berendezését, felszerelését illetőleg szólunk s ha elgondoljuk, mekkora tömeget látja el ez a gyár e szegény embereknek munkával s munkájuk után biztos megélhetéssel, örömmel látjuk itt ezt a gyárt a Székelyföld közvetlen közelében. Az üzletvezetés ellen felhangzott ama panaszkokra nézve, hogy a gyár s főként a cukorrépa-takarítás körül szükséges munkák teljesítésére cseh és morva munkásokat telepített be, fölvilágosítsuk azt közlik velünk, hogy az üzletvezetést erre a kivételre intézkedésre a szükség kényszerítette. Kénytelen volt ugyanis az üzletvezetés egyelőre betanult szakképzett munkásokat — ilyenek híjjával levén a székelyföldön — idegenekből alkalmazni. Napról-napra szaporodik azonban a számuk az itteni munkásoknak is, a kik hajlandóságot és kedvet éreznek magukban a gyári foglalkozásokra s az üzletvezetés legelőbb vágya az, hogy ezek minél bamarább feleslegessé tegyék a más országból behozott munkásokat. A cukorgyárak előnye különben abban áll, hogy a répatermesztésnek a vetésforgásba bevételé által az egész gazdaság intenzívebbé válik és a föld sokkal nagyobb jövedelmet ad. A gyakorlatban ugy áll a dolog, hogy a répa nélkül a földjára dék holdankint 5—10 frtot is alig tett, a répatermelésnek okserű módon üzésénél a földjára dék megdöbbszörösödik. Katasztrális holdankint nem nehez jó művelései 150—200 mmázsa cukorrépat kihozni s ezenkívül megmaradnak a répafejek, melyeknek takarmányértékét legalább 15—20 frtra lehet tenni. A répa métermázsját a gyár átvesszi 80 kron, azonkívül, ha a répának a megszábotott minimális cukortartalommal nagyobb foka van, minden egyes fok után is néhány krt kap a természet s kap azonkívül kiszajtott répaszeleteket és 6 százalék répa iszapot, mely foszforsavban és kaliban igen gazdag, tehát nagyon értékes trágya, ugy hogy 1 mmázsa cukorrépaért 113 krt vehetszámitásba a gazda, a mi a fentebbi termés árán 169—236 frtot tesz holdankint. Minthogy pedig a termelést 50 frttal elég magasan vették fel, fennmarad kat. holdankint 119—176 frt tiszta jövedelem. És ez még nem minden, mert számitásba kell venni azt is, hogy ha a répa aló jó mélyan meg lett szántva a föld és erősen lett trágyázva s aztán többször megkapálva s a répakiszedésnél újra megforgatva, akkor répa után kitűnő sörépa terem minő máskülönbön nem termelt volna. Az árpát rendszerint löherével vetik. A löhere tudvalevőleg jelentékenyen növeli a fentalaj nitrogén

Nincs már egyetlen városrészt sem, a hol fel nem került volna egy-két eset. A hivatalokban, a kórházokban s a klinikákon mindentűnt vannak influenzás betegek. Bécsben ez időszakra több ezerre megy azoknak a száma, akik az orosz náthában szenvednek. A Bécsben állomásozó ezredek tisztikarának több tagja szintén influenzás. A láz szerencsére oly kis mértékben jelentkezik, hogy a bajt egyáltalán nem lehet komolynak venni. A tanulók közt annyira elterjedt a járvány, hogy több százán fakszenek beteg. Az orvosi tudomány teljesen tehetetlenül áll a járvánnyal szemben. A már kifejlesztett betegség tünetei különféleek, és mint a jelenlegi pétervári járványnál kiűnik, háromféle betegség szokott előfordulni. Vannak általános ideges tünetek, mint nagyfokú levertség és gyengeség, végtagfájás, f-fájás, néha szédülés és hiperesztéziák, a melyek nem állanak mindig arányban a rövid ideig tartó, rendszeren nem magas lázzal. A láz rendszeren ismételt borzongással vagy rázóhideggel kezdődik, gyakran még az nap eléri a 40°-ot, sőt 40-5°-ot is, és vagy épen olyan gyorsan megszűnik, vagy néhány napig megmarad ezen a magas fokon és csak ezután száll le gyorsan. A lép egy kissé rendszeren meg van nagyobbodva. Az említett három tünetcsoport a következők:

1. A tisztán ideges alak. Az általános tünetek különösen az idegrendszerben erősen kifejezettek, néha neuralgiás fájdalmak vannak a homlokban, a glabellának megfelelőleg és a tarkón; a bordaközi idők mentén jelentkező neuralgiák miatt a baj kezdődő pleuritis-szel téveszthető össze. A légzőszervek nyákhatárya és a bélhuzam egészen rendes. Ez az alak különösen gyakori és Pétervárottól kezdve gyakran össze tévesztették kezdődő typhus szal is.

2. Itt a lélegzőutak nyákhatáryájának hurutja a főtünet: bronchialis hurut, nátha és köthártya-hurut fejlődnek ki a lázzal, néha csak ennek megszűnése után, és több napig tartanak.

3. A gastrikus alak, a hol a tápcsatornában van a hurut. Ez alak néha hányással kezdődik, a mely 1-2 napig is eltarthat. Különös tünetekként észlelték gyakran herpes labialis és nasalis, erythemát, roseolát, urticariát. Ritka komplikációk Szt.-Pétervárott az agyvelő burkainak izgatottsága és a hurutos tüdőgyulladás. Az eddig észlelt néhány halálos kimenetelű esetben a pneumonia volt a halál-ok. (Más járványok alkalmával az esetek 5-10% jában állott be pneumonia.) Természetesen az egészen kifejezett eseteken kívül fordulnak elő könnyű abortív alakok is, a hol csak egyes tünetek mutatkoznak, de rövid idő múlva el is tűnnek. A rekonvaleszcencia különbözõ és a betegség fokától, valamint a terapiától is függ. Némely beteg már a láz megszűnése napján munkabíró, másoknál, eltekintve a hurutos tünetektől, az ideges szimptomák még napokig tartanak. Eszlelték recidivákat is, úgy, hogy a láz megszűnése után az 5-7. napon újra rázóhideg áll be és ismét kifejlődnek a hurutos tünetek. A prognózis a közepes életkoru embereknél majdnem mindig jó, csakis öreg embereknél és komplikációk beálltakor komoly. Gyakran észlelték, hogy régebben fennálló betegségek, például tüdővész, szívbetegek, gerincvelőbetegségek, rosszabbodtak az influenzától. Terhes nők influenzában könnyen abortálnak.

Egy pozsonyi távirat szerint az influenza már ott is mutatkozott, az utóbbi két nap alatt az orvosok több esetet konstatáltak. Berlinben a postahivatalok közt sok az influenzás. Csupán egy postahivatalban több mint harmincz beteg van. Párisban az elnök neje, Carnotné, szintén megkapta az influenzát. Freycinet és Jules-Guyot szintén influenzások. — Péterváron, mint a Times levelezője írja, az influenza folytonosan terjed. A csári család tagjai már átesetek a bajon s most a diplomáciai testület tagjai fekszenek beteg. Az angol nagykövét még mindig beteg fekszik; német, török, persa és chinai kollégái, valamint követségeik személyzete vagy most gyógyultak fel, vagy épen most kapták meg a járványt. A pétervári lakosság hasonló arányban szenved az influenza miatt. — Párisban a helyzet változatlan. A katona kaszáryákban a baj még nem lépett fel. A társadalom egyéb köreiben azonban a járvány terjed. Több képviselő, sőt Yves Guyot miniszter is megkapta a betegséget.

Stanleyről.

A londoni városi tanács, mint onnét írják, e hó 12-én gyűlést tartott, hogy a Stanley tiszteleére rendezendő ünnepély felett tanácskozzék. London lakossága azt hiszi, hogy Stanley először ő hozták fog ellátogatni, a brüsszeliek pedig abban reménykednek, hogy a nagy Afrika-utazó az ő városukat fogja először meglátogatni.

Bármilyen jellege is legyen a London városa által Stanley tiszteleére adandó lakomának, az ünnepi program egyik főpontja mindenesetre az lesz, hogy átadják neki azt a díszlevelet, a melylyel 1887-ben kérvéssel Afrikába való utazása előtt London díszpolgárának megválasztották. Az átadás annak idején azért nem történhetett meg, mert a gyönyörű aranytok nem készült el kellő időben.

Brüsszelben a király Stanley elé megy a pályaudvarra és a nemzetörség díszsört képezend előtte. Brüsszelből Stanley Berlinbe fog menni.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy Stanley egy november 30-ikán Msumban kelt levelében viszápíllant ama borzasztó szenvedésekre, melyeken expedíciójával együtt keresztül ment. Többek közt a következőket írja:

„A velem volt tisztek közül senki sem fogja elfelejteni azt, a mit szenvedett. Pedig valamenynyien, kik velem az expedíción elindultak, most is itt vannak. Staics hadnagyot, mint sok más, mérgezett végű nyíl furta át. A többiek meghaltak, ő él. A mérgezett nyílhegy sebesülése után tizen nyolcz hónap múlva jött ki a szíve alól.

Jephson négy hónapig fogva volt. Töltött fegyveres kalózk öríték, s hogy meg nem gyilkolták, nem az én érdemem. Ezek a tisztek egy nap, tizenhat patakon és széles mocsáron gazoltak át. Olyan napfényt állottak ki, melyek sugarai mindent elkábitottak. Minden képzeltető nyomorúság gyötörte őket. A borzasztó láztól majd megtebe-lyodtak.

Négy hónapig éltek valósággal halálhozó atmoszférában. Naponta olyan veszedelmeken mentek keresztül, melyektől csoda, hogy megmenekültek. Táplál-kuk az egész idő alatt oly nyomorúságos volt, hogy még rabszolgáknak se lett volna való. S ezért mégis élnek.

Nekem mindöben semmi érdemem sincs. A tömeg szerencsének, a hitetlen ember véletlennek fogják ezt nevezni. De szívem mélyén megmaradt az az érzés, hogy igaz az, hogy van az égben és a földön sok dolog, a miről az iskola bölcsesége nem is álmodik.

De rövidnek kell lennem. Légio a száma azoknak a jeleneteknek, melyek emlékezetemben megmaradnak. Fekete kiserőinknek lankadatlan, néma hősiessége, az emberszeretet érzése, melylyel még a vadaknál is találkoztunk, az a kegyelet, mely még a barbarokban is nyilvánult, mindezek olyan dolgok, melyekről beszélhetnénk, ha akar-nánk. Az egész levelen rendkívül vallásos hangulat ömlik el.

Egy másik helyen Stanley így ír: „Ez az utolsó expedíció bizonyára a legesudálatosabb összes eddigi afrikai expedícióm közt. Ugy látszik, mintha maga az isten oltalmazott és megvé-dett.”

„Csak mikor Emin és Jephson táboromba érkeztek, akkor kezdtem belátni, hogy valami magasabb tervet valósítottam meg. A magam szándékait a szerencsétlen körülmények folytán meghiu-sították. Én azon iparkodtam, hogy lehetőleg egyes-nes uton haladjak, de valami előre nem látott be-folyás ült a kormányon. Erősen hittem, hogy in-dító okaimnak tisztasága érdemes a sikerre. De végre is öntudatára jöttem annak, hogy iparkodás-im eredménye más kezekben van.”

Zanzibarból, e hó 13-áról távirják a „Times“-nak: Igen sikerült mulatságot adott tegnap Euan-Smith ezredes a 300 zanzibariból álló csapatnak, mely részt vett Stanley expedíciójában. A mulat-ság nagyszámu közönség jelenlétében folyt le.

A csapat négyszögben állott fel, melynek kö-zepében Stanley és a tisztek voltak. Euan-Smith beszédet tartott hozzájuk s felolvasta Victoria ki-rálynőnek Stanleyhez intézett táviratát, melyben a királynő rokonszenvét és elismerését jelenti ki. Az-után tudtul adta, hogy a csapat között, elismerés jelölül, tízezer rupia fog kiosztatni, melyhez három-ezetet a khedive, egy ezret pedig a zanzibari szul-tán adott. Azután lakoma, tűzijáték, zeneelőadás s táncz következett.

A német főcsozul a zanzibari szultánnak át-nyujtá a veres sasrend nagykeresztjét.

NAGYVILÁGI HIREK.

— december 17.

— Magyar iparos ajándéka Carnotnak Kuchta Dániel tiszoszi műiparos Franciaország iránt való rokonszenve jelölül egy remekművelti va-dászkegyelhet ajánlott föl a köztársaság elnökének. A kehely Tiszafagyókérből készült és gyönyörű farag-ványokkal van ékesítve. Rajta van a magyar korona és Sadi Carnot monogramja is. A szép kehely a kiállítás magyar osztályában nem kis feltűnést keltett. Tisloszi hazánkfia e valódi műbecsvel bíró ajándékát Védei Károly, a magyar kiállító párisi delegáltja juttatta Carnot kezéhez. Brugéra tábor-nak tegnapelőtt levélben értesítette az ajándék átadóját, hogy Carnot elnök, noha nem igen szok-tott magánosoktól ajándékokat elfogadni ez, uttal tekintettel az ajándékozót vezérlő szép indokokra, kivételt tesz és a felajánlott ajándékot köszönettel elfogadja. Megemlítjük egyuttal, hogy Carnot a na-bokban a breton biblia másolatát kapta meg. Az ajándék azért becses, mert első egyetlen példánya a mű fordításának. Carnot az ajándékot a Biblioteque nationalban szándékozik elhelyezni.

— Német expedíció Afrikába. Dr. Ba-mann Oskár Afrika-utazó 1890. január havában ismét keletafrikai utazásra indul a német Afrika-társaság megbízásából. Az utazás célja első sor-

ban német Kelet Afrika hátsó vidékeinek felkuta-tása.

— Elevenen a sírban. Viemant franciaor-szági faluban egy Alary nevű hatvanéves ember vala-mi betegség következtében teljes jettuargiába esett. Huszonnégy óra múlva abban a hitben, hogy meg-halt, eltemették. Másnap egy sírásó dolgozott a temetőn a frissen felhantolt sír közelében, s na-gyon erős kopogást halott a föld alól, a koporsó-ból. Iszonyu rémület vett erőt rajta, elfutott, de ejmondta otthon, hogy mit halott. Erre tüstént többen kimentek a temetőbe, felásattak a sírt, kinyí-tották a koporsót s ott találták Alary holttestét még melegen, és minden jelével annak, hogy csak rövid idővel azelőtt halt meg. A lakosság körében általános a megbotránkozás a hallatlan eset felett.

— Sztrájk itt is, ott is. Gelsenkirchenből távirják tegnapi kelettel: A bányamunkások gyű-lése 12 tagu bizottságot választott a zárlat tényle-ges megszüntetésének ellenőrzésére. — Essenből távirják; A tegnap megtartott általános munkas-gyűlésben a következő határozatot fogadták el: „A több ezer bányamunkás által látogatott gyűlés ki-jelenti, hogy: tekintettel azon támogatásra, melyet az állam-kormány a bányamunkásokkal szemben tanúsít és melyet a munkások halálosan méltányol-nak; tekintettel továbbá, hogy bevarandó, vajjon a munkásoknak tett ígéretek teljesíttetnek e, ez idő szerint a munkások tetéstől el áll és békés magatartást fog tanúsítani. A bányamunkások egy-uttal kifejezést adnak amaz óhajnak, hogy az ál-lam, kormány és az egész polgárság rokonszenve számukra a jövőben is megtartassék. A tegnap-előtt választott ellenőrző bizottság határozottan el-ismertette.

— Herczegi testvérek, mint család. Pé-tervárott, a honnan ezt a hírt táviratilag jelentik, nagy feltűnést keltett, hogy Radzivil hercegnészült Mzevaska három fivére: Zsigmond, Ádám és Leo ellen pert indított. Azzal vádolja három füstestvérét, hogy egy örökösödési ügyben megcsalták őt.

— Apró hírek: — Freiburgban e hó 11-ikén Favarger ügyvivőt egy vadászat alkalmá-val véletlenségből agyonlőtték. — Bukarestben új központi pályaudvart akarnak építeni. A tervek-en már serényen dolgoznak. — Rosario di Laula Fében Antonio Schiavoni jóhírű színész agyonlötte magát. — Ottakringben a Steiner féle börtögyár-tan tegnap nagy tűz volt, mely körülbelül 5000 frt kárt okozott. — Vád alá helyezett kormány-zó. A szultán elrendelte, hogy a bagdadi zsidóüldözés miatt Mustafa Asszim basa volt kormányzót vád alá helyezék s egyszersmind egy rendkívüli bizottsá-got küldött Bagdadba az ügy megvizsgálására.

REGÉNY-CSARNOK.

MISS ROVEL.

(59)

Regény, írta: Cherbuliez Viktor.

Az „Erdélyi Híradó” számára fordította: Z.

Meg tehát a Ferray kisasszony véleménye szerint igen tökéletes, a Raymond nézete szerint pedig igen boldog volt. Sebzett szívének zokon esett, hogy jól érzi magát. A gyógyulást különben nem kereste. Elkerült minden alkalmat, hogy magára legyen Meggel. Csak ebédnél és este találkoztak mindig Ferray kisasszony jelenlétében. Szóval gyámi tisztét kifogástalanul viselte. Meg kell valla-nunk, hogy Meg is iparkodott mintaszerű gyámleány lenni, viseletében szem előtt tartotta a tisztelet s a bizalmasság határait.

Egy délután az erdőben sétált. Magával vitte Sevigné asszony leveleinek egy kötetét. Ez a könyv tetszett neki. Olvasgatás által, meg beszélgetve Raymondal szerzett már annyi jártasságot az irod-alomban, hogy a remek toll látszólagos pongyo-laságai alatt megsejtse a művészetet s hogy tudja élvezni a legbájosabb formában jelentkező okosságot, noha Meg alapjában úgy vélekedett, hogy Sevigné asszony igen is okos és nem nagyon hitte, hogy életét egészen betöltötte volna az a rajongás, a mellyel leányán csüngött. E napon egy 1692 márczius 9-én kelt levelében egy olyan mondásra bukkant, a mely különösen meglepte. Már épen harmadszor skarta átolvadni, a midőn fejét fölütve a könyvből, egy kidült fatörzsön ülve gyámját pillantotta meg. Leostggesztett fejével, hanyagon összefont karokkal nézte a patakot. Olyan mélyen el volt merülve, hogy észre sem vette Meget. Meg megállott, hallgatott, egy ideig, aztán lábaival meg-zörgetett egy halom száraz levelet. Raymond a nezzre megfordult és elcsapadt. Meg tette magát, hogy zavarát nem látja. Szerényen közeledett hozzá, lehlt melléje s kérte magyarul meg Sevigné asz-

szony némely homályos vonatkozásait. Raymond elmondta, hogy ki volt Pomponne és hogy miben áll Descartes filozóphiája, a mit a szép Madelonne anyja meg akart tanulni ép úgy, a mint megtanult kártyázni, nem azért, hogy játszik, de hogy értse a játékot. Meg figyelmesen, kerekre nyitott, ártatlan szemekkel hallgatta a fejtegetést, mintha iskolás lányka volna, a ki csak a tanulással törődik.

Miután mindezt Raymond elmondotta, haza indultak. Midőn a keresztösvényre értek, Raymond a rövid uton, egyenest hazafelé akart indulni, mintha valami rosszat sejtett volna. Meg azonban erősödött, hogy a patak partján térjenek haza. Raymond ismét előfogta Descartest és állhatatosan magyarázta filozóphiáját, Meg szinlelte, hogy figyel reá, de a midőn az erdő szélére értek, körülérezett s elbocsátva a Raymond karját, megszólalt:

— Ah, uram! minő emlékek! Itt a mély, lassu viz, a hová nem fulasztottam magamat, s itt a kőrifa, a melynek lombjai közé elrejtöttem. Ott állott ön ama fa alatt összeeszerített ököllel, fogait csikorgatva... Oh istenem, minő emlékek!

Raymond tette magát, hogy nem hallja s nagyon figyel egy nyárfa tetején veszekvő két szarkára. — Milyen szörnyű lármát csapnak; mi az ördög lelheti őket?

— Ki tudná azt megmondani? de ismerje el, hogy akkor dühös volt.

Raymond folyvást a fatetőre nézve: — Soha sem láttam két ilyen örült szarkát.

— Lármás a mesterségük, aztán a kinek hangja, szereti, hogy hallják. De hát nem gondolt arra soha, miért akartam akkor elhítenni, hogy a vízbe öltem magamat?

— Ön kérde ezt miss Rowel...? Nagyon egyszerű a megfejtése, azon akart mulatni, hogy velem hideg fürdőt vétet.

— Ezt nem találta el. Az olyan régi dolog, hogy röstelkedés nélkül beszélhetünk róla. Képzeld csak, akkor még nagyon regényes hajlamu, szinte köztözni való bolond voltam, aztán önt attól kezdve, hogy Boisgénéttel összetűzött, Amadisnak néztem.

— Mondjon ön akármit, azt a két madarat az ördög ingerli, bizonyul valami házi pörpatvarok van.

— Meglehet... talán másznánk föl a fára és próbálnók meg őket kibékíteni. Képzelné ön, hogy akkoriban esténként papirszelvényeket vágtam s a papirszelvényekre vaktában e szavakat irtam: „miss Rowel a bolondulásig szerelmes Ferray Raymond urba.“ Aztán elolvastva az irást, úgy rémlett, hogy a papiros gazfúzkó, kileste titkomat és fülig pirultan égettem el a papirszelvényeket a gyertya lángjánál. De, uram, nem elég, hogy az ember szeresen, tudni akarja, ha szerettetik-e? Az ember tehát szinli, hogy a vízbe ölte magát, így okoskodván: „Ha élve talál föl, a lábaimhoz borul e szavakkal: meg akart halni s azt képzelt, hogy én tulélem?“ Fájdalom, tudja, hogy nem így történt. Oh az keserű lecke volt nekem, mert ismétlem, hogy ön akkor Amadisom volt.

Raymondnak roppant erőfeszítés árán sikerült meglehetősen nyugodtan így felelni: — De már nincs többé kedve ilyen próbáknak tenni ki engem?

— Egy csöpp sincs, mondá ártatlan arczal. Azóta megokosodtunk, beérjük a barátsággal is. Én pedig olyan biztos vagyok az ön barátságára felől, a milyen biztos lehet ön az én hálám és tiszteltem felől.

— Abban ne is kételkedjék, felelt Raymond olyan hangon, mintha fojtogatták volna.

Most Meg tekintett a még mindig veszekvő szarka párra s azt kérde:

— Ön azt mondja, hogy patvaroknak? Csak kaczerkódnak egymással, játszik szerepeiket oda-fönn azon módon a mint mi szoktunk itt alant. Innen láthatja uram, hogy az ember könnyen mende-mondába keverheti telebarátját, hogy nincs könnyebb dolog, mint valamit, legyen bármily ártatlanság, hamis szinben tüntetni föl. Ki tilthatná meg valamely roszakarómnak, az ön valamely irigyének, tesszem föl: Natti herczegnnek vagy Gordonnak annak híresztelését, hogy miss Rowel előbb megátkozta, a faképnél hagyta gyámját, megesküvén, hogy a névét is elfogja felejteni, aztán utóbb úgy találván, hogy nincs a világon nála derekabb ember, ürügyekkel Flórenczbe csalta, majd holmi cselszövény által arra kényszerítette, hogy magával hozza Re-

mete-lakba? E mende-mondában látszatra nincs semmi hihetetlen s mégis csupa koholmány. És efféléktől függ az ember jó hírneve.

E szavak után reszkette fölkiáltott: — Istennem, milyen szép nagy rák! s kitárt karokkal rohan a pataknak. A parton úgy megiramodott, hogy Raymond az elbukástól féltette. Megragadta tehát balkezevel övét a csokrot, míg jobbával vállon ragadta, úgy, hogy keze nyakát és állát érinté. Raymond észre sem vette, hogy a gondosságért hálás Meg mennyire figyel, mint jegyzi meg magának, hogy az az erős kéz forró és reszket menyinyire találgatja, hogy mi is történik velük s mit kell már most tennie.

E pillanatban Raymondot szólították. Elbocsátotta Meget, néhány lépést hátrált és szinte reszkető hangon kiáltotta:

— Mi baj van? Itt vagyok!

Ferray kisasszony lépett elő s azt mondta, hogy a kertéss bizonyos utasításokat vár. Raymond szinte futva sietett a ház felé, mintha menekülne, néjével hagyva miss Rowelt. Meg dühös volt s kapva-kapott a legelső ürügyen, hogy Agathát megsértse, minek a jó kisasszony nagyon megörült, mert ez a régi időkre emlékeztette.

Raymond kiadva parancsait a kertésznek, elment otthonról és egy sétát tett. Magányra volt szüksége, hogy forró aza lehüljön, hogy rendbe szedje gondolatait, hogy tisztába jöjjön akarataival. A séta javára vált. Csak az alkony beálltával tért vissza. Hogy szobájába érjen, át kellett mennie a könyvtár szobán. Belépett a könyvtárba és megpillantotta Meget. Az egyik ablak mélyedésben, egy széken ülve, elaludt. Sevigné asszony leveleinek átolvasott kötetét hozta vissza, de mielőtt visszavette volna, még egyszer el akarta olvasni ama sorokat, a melyek annyira meglepték volt. Olvasás közben álom lepte meg s valószínűen ez volt az első eset, hogy Sevigné asszony könyve valakit elaltatott.

Raymond úgy érezte, hogy veszély környezi, nagyobb veszély, a minőnek a patak partján volt kitéve s visszaakart vonulni. De az ember nem ura mindig akaratának s egy pillanat alatt már csak két lépésnyire állott a bájos alvótól. Meg egy kissé alácsüggesztette fejét, ajkai félig nyitva voltak s mosolyogtak, haja megbomlott és selymes hullámokban folyt alá vállára és keblén. A nyitott könyv térdein feküdt, Raymond lábujjhegyen közeledett, benézett a könyvbe és e sorokat olvasta:

„Azt kérde, hogy mi bizonyítja, mi árulja el az ilyen szerelmet... Mindenek felett élénk és untalan tagadása a szerelemnek, a módfeletti közöny, mi nagyon is mély érdeklődésről tanuskodik... a gép teljesen abba hagyja szokott munkáját, nem törődik semmivel egyetlen egy dologon kívül és uton, utfélen gunyolja a szerelmeseket. Bizony nagy bolond, valósággal eszeveszett az ember ilyenkor! S mit tegyen a fiatal asszony ilyenkor? Épen hozzám illő kérdés, semhogy feleljek reá, inkább keréke tőretem magamat. A szív azonban mind e huzavonákra körülbelöl így válaszol: Pedig mindez valóság, de hát te nem kérsz a szerelemből. Te okoskodol szépen és bölcsen, gyötröd magadat, mert nem kérsz a szerelemből. Nyakig uszol a bölcseségben, csak hogy a szerelem nagyobb hatalom e bölcseségnél; te beteg vagy, sírsz, dühösködsz és csak annál szerelmesebb lész.“

Kiejtette kezéből a könyvet a fölindulástól s a harag megremegetté. Még egyszer menekülni próbált, de valami kényszer ott tartotta két lépésnyire távolban a még mindig csöndesen alvó Megettől. Égő szemeikkel nézte, a kecsesen rendetlen hajhullámokat s egész testében reszketni kezdett. Megfogott egy aranyfürtöt és kéjesen morzsolta ujjai között. Meg nem ébredt föl. Lassan följe hajolt, mintha lehetét akarná fölszívni. Az alvó meg sem mozdult. A csáb erőt vett rajta. Többé nem bírt gondolkozni és egy forró esekot nyomott a mosolygó, az ajkai alatt reszkető ajkakra.

— Folyt. következik. —

GONDOLATOK.

A szerelem vakká tesz. — Azért tessnek hát a szerelmek sokszor ballépéseket.

A szerint, a mint valaki a női erényről itél, könnyen meg lehet itélni érzelmeit... A tisztalelkű megbecsülhetlennel tartja, ellenben becsülkülinek a kéjvadász.

Sok ember van, ki a kétségbeesés pillanatában komolyan óhajította a halált, de egy sincs talán közöttük, ki, ha ugyane pillanatban életveszélyben forogna, magát összes erejével megmenteni ne igyekeznék.

Ha mindazt értenők, a miről hiúságból azt mondjuk, hogy értjük, akkor mi lennénk az emberi tudás és tehetség netovábbja.

Egy buta ember, ki magát okosnak tartja, a világ legboldogabb teremtese, mert annyira korlátozt, hogy sohasem jön tudatára tudatlanságának s tehetetlenségének.

A távoli kék, melylyel a messzeség mindent átfátyoloz, a vágy színe. Kéklő hegy gyanánt tűnik föl az neked, a mit megkívánsz, ha pedig közelebb jutsz, a remény zöldében kezd csillogni. Pedig mily gyakran csalatkozol, midőn szép zöld hegyek helyett, tövisekkel és bogáncscsal benőtt sziklafalakra találsz.

Ha mindazt felirnök, a mit gondolunk, úgy később nagyon elbámulnánk azon, mily sok bogara van az emberi agynak.

Sok nagy férfi falusi magányban tölté itjuságát. Az erdőben is a különálló fák nőttek nagygyrá.

Egy lat önérzet a siker biztosítására többet ér, mint egy mássa tudás.

Gyakran a szerencse gyengéden kopog ajtónkon, hogy gazdag adományait kínálja. Am ha ezen kopogást az élet zajában nem halljuk és a helyes pillanatot bebecsülésre elmulasztjuk, Fortuna asszony továsiet, hogy többé sohasé térjen vissza; szegényen és árván visszahagyva azt, ki őt nem vette észre.

Merő tévhit, ha azt hiszük, hogy a durvaság a finom erkölcsök hiánya. A durvaság a szívből ered.

Jaj azon férfunak, ki nejen nem talál egyebet megbecsülendőnek az ifjuság himporánál, de kétszer jaj azon nőnek, kinek férje nem talál rajta mást megbecsülendőnek, mint e mulékony báj.

Annyi előkészületeket tessnek az emberek az élethez, mintha az itt örökké tartana.

A hatalom használata könnyen válik visszaéléssé.

Gyakran az emberek nehány igazságtalan s jelentéktelen szó által egy pillanatban többet ártanak, mint a mennyit éveken át gyakorolt jóssággal ismét jóvá tehetnek.

Semmisen képes oly gyorsan s biztosan minden jobb és nemesebb hajlamot kiirtani, mint az önzés.

Lerontani könnyű, fölépíteni nehéz.

Mennél többet tudunk, annál jobban érezzük, mily keveset tudunk.

Hogy boldogok lehessünk, nem dicsőségre van szükségünk, hanem becsületre és becsülésre.

Mi a műveltség? Minden durvának s aljasnak kizárása és megvetése, de értelemmel és elismeréssel birni minden szép, magasztos s nemes iránt.

Nem az alkalom csinálja a nagy embereket, hanem épen ellenkezőleg, a nagy emberek teremtik az alkalmat és kovácsolják nagy sorsukat.

Mily helyesen érzi azt, a mi jogos s a mi igazságtalan, a még zavartalan tiszta gyermeki ész.

Igaz, semmi sem tökéletes a földön. Azért mégis törekedjünk a tökélyre, mint valami elérhetőre.

TÁVIRAT.

Arad, december 17. (Az „Erdélyi Híradó“ saját tudósítójától.) Érdekes sajtóügyi végtagyalás folyt ma levárosunkban Barczianu János temesvári lapszerkesztőt nemzetellenes izgatással vádolta a kir. ügyészség, s ez alapon állt ma a sajtóbíró-ság előtt. A vádlott személyesen is megjelent, s a tárgyaláson tünetőleg román nyelven beszélt. Az eskütszék egyhangulag mondta ki a derék lapszerkesztőre a vétkeket s a bíróság ez alapján hat havi fogságra, 260 frt bírságra s az összes költségek megtérítésére ítélte.

Lemberg, december 17. (Az „Erdélyi Híradó“ saját tudósítójának táviratata.)

Az orosz kormány Volhimában husz katólikus templom bezárását rendelte el. Az eset annál feltűnőbb, mert a kormánynak erre mi oka sem volt, s eljárását nem is indokolta.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

KORBULY JÓZSEF.

Kiadó: a Közművelődés irod. intézet, kö- és könyvnyomda.

KIS HIRDETO.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 1 krba kerül; oly hirdetésekért, melyek a hirdető fél lakcímével el vannak látva, minden egyes hirdetés után 30 kr bélyegdíj is fizetendő. *Minden hirdetésre felvilágosítást díjtalanul ad a kiadóhivatal.* Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik és a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik.

Megjelent az

„Emke csárdás“

zongorára szerzé:

ORBÁN RÓZA.

Kapható a kiadóhivatalban.

Ára 50 kr.

UJÉVRE

látogató és dívózlójegyeket

csinosan, pontosan és
jutányos áron készít a**„KÖZMŰVELŐDÉS“**

kö- és könyvnyomda

(ev. ref. kollegium nyomdája).

Maculatura-papír, métermázsa
számra eladó. Értekezhetni a kiadó-
hivatalban. 89.Egy bolthelyiséget
keresek 1890. január 1-ére
lehetőleg a főtérenAjánla okat a bérösszeg megje-
lölésével V. jegy alatt a kiadó-
hivatal fogad el**Üzletnyitás czeljából**Óhajtana egy fiatal iparos, szo-
lid és jól nevelt leánynyal ismer-
etséget kötni. Lehetőleg arcz-
képpel ellátott levelek a kiadó-
hivatalba kätetnek „Erény“
czim alatt. Arczképek vissza-
küldtnek.Egy csinos fiatal ember 600—800
frt éri jövedelemmel, 24 éves, ismeret-
ség hiányában, komolyan óhajtana egy
csinos, polgáriasan nevelt 16—20 éves
szegény leánynyal ismeretséget kötni.
Czélja kizárólag komoly házasság. —
Arczképekkel ellátott levelek, lovagias
titoktartás mellett, V. B. enyedi-
czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek.Cs. lélkönyveket a legol-
csóbb árban ad el a kiadó-
hivatal. 90**A kolozsvári
önsegélyzőegylet, szövetkezet.**Saját tagjainak, két egyleti tag kezssége mellett, kötvényre
(nem váltóra) pénzelőleget ad **100—300 frtg.**, avagy betáblá-
zásra **100—500 frtig** hosszabb idő alatt való visszafizetésre.Az egyletnek tagja lehet mindenki, aki tagilleték czimén, he-
tenként legalább **20 krt** az intézethez befizet. Az akként befizetett
összegek a tag részére, mint kamatozó tőkék helyeztetnek el; s így
a tőkegyűjtésre kedvező mód nyujtatik.

Bővebb felvilágosítást ad

a kolozsvári önsegélyző-egylet,
szövetkezet igazgatósága
Belszen-utca 3. sz.**Szabó Ferencz**

főtér 7. báró Szentkereszty-féle ház.

Ajánlja dusan felszerelt férfi-divat rak-
tárát, vadászó, utazó és lovagló eszközeit,
diszmuáru és gyermekjáték szereit a legjutá-
nyosabb árak mellett. A n. é. közönség becses párt-
fogását kéri
teljes tisztelettel

289 13—50

Szabó Ferencz

Karácsonyi és Ujévi

alkalomra hasznos és alkalmas ajándék-czikkeket ajánl

GÁMENTZY JÁNOSnői- és férfi divat-szövet kereskedése **KOLOZSVÁRTT**, főtér gróf Teleky-ház.**Női, selyemszór- és mosóruha-szövetekből**

ez alkalomra

készpénz fizetésnél **10 százalék kedvezményt** nyujt.

Tisztelettel

Gámentzy János.

16—50

DUCHONY JÁNOS

AZ

ORSZÁGOS IPAROS-EGYESÜLET ÁLTAL

nagy bronzéremmel kitüntetett

MŰKÁRPITOS**LEGNAGYOBB BUTORRAKTÁRA**

Kolozsvártt, a Redoute-épületében.

Töltött butor különlegességek meglepő csinos
és tartós kivitelben mérsékelt árak mellett —
nagy választékban találatnak. 35—***MATUTSEK JÓZSEF**

21 év óta fennálló cipész üzlete Kolozsvártt, főtér 17. sz. a.

Ajánlja minden időnyre dusan ellátott
férfi-, női- és gyermeklábbeli n. raktárát.Megrendelések a legújabb divat szerint, jó tartós anyagból
jutányos árban lehető gyorsan és pontosan teljesítetnek.Vidéki megrendelések beküldött mérték, esetleg viselt lábbeli minta
után lelkiismeretesen teljesítetnek. 14. —44*Az új véderő-törvény alapján
készült**Katonaiügyi nyomtatványokat**raktáron tart és megrendelésre küld
a „Közművelődés“ kö- és könyvnyomda,
Kolozsvártt.